

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 6. Si una causa restituerit, an aliæ obligantur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

Q. 6. Si una causa restituerit, an aliæ obligantur?

Resp. 1. Si causa magis principalis totum restituat, cæteræ omnes liberantur ab onere restitutionis. *Est communis.* quia causæ minùs principales tenentur solùm restituere in defectum causæ magis principalis, & primariò obligatæ: ergo hac restituyente aliæ sunt liberæ, nec tenentur ei quidquam rependere. Si verò causa secundaria restituerit, causa magis principalis, & primariò obligata tenetur ei totum rependere. *Ita communis.* quia causa minùs principalis solvendo acquisivit jus, quod creditor habebat exigendi solutionem à causa principali, quæ primariò tenebatur; nec par est, ut sit peioris conditionis, ex eo quòd solverit id, quod altera primariò tenebatur solvere, & qua solvente nihil deberet: sicque ejus negotium utiliter gesserit, ex L. 43. ff. de *Negot. gestis.* Præterea alioqui debitor principalis melioris conditionis esset ob suam iniquitatem, quâ restituere noluit id quod immediatè debebat, & non in defectum aliorum.

Hinc 1. si mandans restituerit, aliæ omnes causæ sunt liberæ; nam sunt minùs principales. Executori verò restituenti solus mandans tenetur ei totum rependere. 2. Si alia causa secundaria restituerit, jubens, & in ejus defectum exeques tenetur ei totum reddere; cum executor sit causa magis principalis post jubentem. 3. Si causa positiva restituerit, li-
 Tom. II. L vera

bera est causa negativa; cum hæc teneatur solum in defectum illius. Econtra si causa negativa restituerit, tenentur causæ positivæ secundum suum ordinem ei totum solum restituere. 4. Si creditor remittat causæ magis principali, ut jubenti, vel executori, aliæ sunt liberæ: quia cum remissio extinguat debitum, debitor principalis liber est: ergo & ii qui solum in ejus defectum tenebantur, sunt liberi, perinde, ac si causa principalis restituisse. Si verò creditor condonet uni causæ minus principali, tenetur adhuc restituere causa magis principalis: quia solum remittitur obligatio causæ secundariæ, non causæ principalis, quæ per se tenetur independentem à minus principali. Neque etiam liberantur aliæ, quæ in eodem gradu cum ipsa debent, quia solum portio alterius, non harum, condonatur: aliæ tamen jam non tenebuntur solvere portionem illius, cui remissio facta est.

Resp. II. Si una ex causis æqualiter obligatis totum restituerit, aliæ in defectum causæ priori loco obligatæ tenentur singulæ pro sua portione ei rependere. *Ita communis.* Quia aliàs non servaretur æqualitas inter cooperatores illos, cum singuli æqualiter teneantur pro rata: & quia jus, quod habebat Dominus exigendi à singulis partem, translatum est in eum, qui prius totum solvit: neque enim profociis solvit, ut essent liberi à restitutione; sed quia, illis nolentibus vel non valentibus restituere, tenebatur Domino restitutionem integram

gram procurare: & sic habet jus repetendi ab illis, quod pro illis Domino solvit, & quod ipsi dare debuissent. Neque enim alii sunt melioris conditionis, quia non fecerunt id, ad quod tenebantur; nec ille debet esse peioris, quia prior solvit id, ad quod alii tenebantur, & sic negotium ipsorum utiliter gessit. Quod verum est, quamvis alios induxerit; nam non fecit eis injuriam; quia scientes, & volentes induxit sine vi, vel fraude, neque mandavit, aut coëgit, neque suavit, ut in sui gratiam agerent, sed ob communem utilitatem, vel propriam cujusque: unde non censetur totum onus restitutionis in se suscepisse.

Quod si unus ex æqualiter obligatis nolit, aut non possit suam portionem restituere, ceteri tenentur hanc partem ferre, & æqualiter se dividere, v. g. Si tres teneantur æqualiter ad restituendum triginta aureos, & unus illos persolvat, eò quòd alii duo nolint, aut nequeant suas portiones restituere; postea verò alter eorum duorum velit restituere, hic tenetur priori ultra decem restituere quinque tanquam dimidium portionis, ad quam tenetur tertius, qui non vult, vel non potest restituere: nam tenetur, æqualiter cum eo, qui prius totum solvit, subire onus pro eodem tertio, cum sit æquè concausa damni.

Q. 7. Quando in particulari singula causæ cooperantes ad damnum, tenentur ad restitutionem?

Resp. Ad singula seorsim totidem paragraphis.